

Prima instanță: Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău (jud. A. Ciubotaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Vascan, E. Fistican, V. Negru)

DECIZIE

12 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător
Judecători

Tatiana Vieru
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de către Grădinaru Victor,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Victor
Grădinaru împotriva Societății Comerciale „Romalex-Service” Societate cu
Răspundere Limitată cu privire la încasarea restanței salariale și a cheltuielilor de
judecată,

împotriva deciziei din 02 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 21 decembrie 2015, reclamantul Grădinaru Victor a depus cerere de chemare
în judecată împotriva SC „Romalex - Service” SRL cu privire la repunerea în termen a
acțiunii, încasarea restanței salariale în sumă de 91069 lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul Grădinaru Victor a indicat că, în temeiul
contractului individual de muncă nr. 28 din data de 11.10.2011 a fost angajat la
antrepozitul vamal SC „Romalex-Service” SRL pe adresa mun. Chișinău, com.
Stăuceni, str. Ciorescu, 2, în funcție de paznic. Conform contractului individual de
muncă s-a stabilit regimul de muncă de 40 ore pe săptămână / 8 ore pe zi, iar salariul
lunar constituind suma de 3000 lei.

Reclamantul a mai invocat că, a activat la SC „Romalex-Service” SRL nu doar 8
ore pe zi sau 40 ore săptămânal, așa cum prevedea contractul individual de muncă, dar
240 - 264 ore lunar sub acest tarif.

Reclamantul consideră că, a fost impus nejustificat la muncă forțată și eronat i-a
fost calculat salariu, diferență ce o solicită de a fi încasată din contul pârâtului.

Reclamantul mai susține că, administratorul pârâtului îl asigură că îi va achita
restanța salarială, motiv pentru care a omis termenul de adresare în instanța de judecată.
Ca temei de repunere, a invocat că, despre refuzul pârâtului de a-i achita salariul restant
a aflat în luna august 2015, atunci când angajatorul i-a declarat că nu-i va achita salariul
solicitat.

Prin hotărârea din 11 martie 2016 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău s-a respins

cererea lui Victor Grădinaru cu privire la repunerea în termen și s-a respins ca fiind depusă tardiv cererea de chemare în judecată a reclamantului Victor Grădinaru împotriva SC „Romalex-Service” SRL cu privire la încasarea restanței salariale și a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 02 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de apel depusă de către Victor Grădinaru; s-a casat hotărârea din 11 martie 2016 a Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău prin care s-a respins cererea lui Victor Grădinaru cu privire la repunerea în termen și s-a respins ca fiind depusă tardiv cererea de chemare în judecată a reclamantului Victor Grădinaru împotriva SC „Romalex-Service” SRL cu privire la încasarea restanței salariale și a cheltuielilor de judecată și în această parte s-a emis o nouă hotărâre de respingere a cererii lui Victor Grădinaru cu privire la repunerea în termen, s-a respins ca tardivă cererea lui Victor Grădinaru împotriva SC „Romalex-Service” SRL cu privire la încasarea restanței salariale pentru perioada 11.10.2011 - 20.12.2012; s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a lui Victor Grădinaru împotriva SC „Romalex-Service” SRL cu privire la încasarea restanței salariale pentru perioada 21.12.2012-02.07.2015 și încasarea cheltuielilor de judecată.

La 03 martie 2017, Grădinaru Victor a declarat recurs împotriva deciziei din 02 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 11 martie 2016 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău, cu remiterea pricinii la rejudecare sau după caz, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii, încasarea forțată din contul pârâtului în beneficiul lui Grădinaru Victor a diferenței salariale în sumă de 91069 lei și a cheltuielilor de judecată cu numirea unei expertize contabile prin care să se stabilească recalcularea salariului recurentului începând cu data de 11.10.2011 până la data concedierii acestuia conform prevederilor din Codul muncii.

În motivarea recursului s-a indicat că, decizia contestată este ilegală și pasibilă de a fi casată, deoarece instanța de judecată nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, nu a aplicat legea care trebuia a fi aplicată, dar a aplicat o lege ce nu trebuia a fi aplicată, precum și a interpretat eronat legea.

Sușține recurentul că, documentul de bază este contractul individual de muncă, iar acordurile adiționale sunt o parte componentă a contractului de muncă care trebuiau luate în coroborare cu prevederile Constituției și a Codului muncii. Pe când, instanța de judecată intenționat nu a luat în considerare contractul individual de muncă, ci a dat apreciere doar acordurilor adiționale anexate la contract.

Consideră recurentul că, instanța de judecată a încălcat dispozițiile Codului muncii prin incorectitudinea calculării salariului pentru munca prestată în afara orelor stabilite în contractul individual de muncă. Or, din prevederile art. 46 alin. (8) Codul muncii, este interzisă încheierea unui contract individual de muncă în scopul prestării unei munci sau a unei activități ilicite ori imorale.

La fel, indică recurentul că, instanța de judecată nu s-a expus asupra argumentelor și probelor înaintate spre examinare referitor la încălcarea legislației muncii de către angajator, care a prezentat instanței acte false și documente ce nu au fost semnate de către recurent, ci doar le-a dat apreciere ca fiind veridice și probante.

Precizează recurentul că, instanța de apel nu s-a expus nici asupra solicitării privind compensarea pierderilor cauzate de neachitarea la timp a salariului, drept

prevăzut de art. 145 Codul muncii, precum și asupra altor cerințe înaintate în ședințele de judecată din prima instanță și menționate în cererea de apel.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 02 noiembrie 2016, iar Grădinaru Victor a declarat recurs la data de 03 martie 2017.

Materialele pricinii atestă că decizia contestată a fost primită de către Grădinaru Victor la data de 02 februarie 2017, conform avizului de recepție (f.d. 14, vol. II).

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat de Grădinaru Victor la 03 martie 2017 împotriva deciziei din 02 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, este în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Grădinaru Victor, va casa decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii la rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanță, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 373 alin. (1)-(4) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

În conformitate cu art. 241 alin.(5), (6) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Din materialele pricinii rezultă că în baza contractului individual de muncă din 11 octombrie 2011 încheiat între SC „Romalex-Service” SRL și Grădinaru Victor, acesta a fost angajat în funcție de paznic, cu salariul lunar în sumă de 3000 lei și un regim de muncă ce nu depășește 40 ore pe săptămână, 8 ore pe zi. (f.d. 10-13)

Prin acordul adițional din 31 mai 2012, SC „Romalex-Service” SRL, cu acordul salariatului, a modificat salariul stabilit în contractul individual de muncă încheiat cu Grădinaru Victor, conform statelor de personal și anume din 01 iunie 2012 salariu a constituit 1300 lei. (f.d. 50, vol. I)

Prin acordul adițional din 28 februarie 2013, SC „Romalex-Service” SRL și Victor Grădinaru au stabilit de a majora salariul conform statelor de personal din 01 martie 2013, ce va constitui suma de 1570 lei. (f.d. 51, vol. I)

Prin acordul adițional nedatat, SC „Romalex-Service” SRL, de comun acord cu salariatul, a majorat salariul lui Grădinaru Victor de la 1570 lei până la 1650 lei începând cu data de 01 ianuarie 2015. (f.d. 52, vol. I)

Prin acordul adițional nedatat, SC „Romalex-Service” SRL, de comun acord cu salariatul, a majorat salariul lui Grădinaru Victor de la 1650 lei până la 1900 lei începând cu data de 11 mai 2015. (f.d. 53, vol. I)

Prin ordinul nr. 16 din 02 iulie 2015 Grădinaru Victor a fost concediat de la SC „Romalex-Service” SRL, din inițiativă proprie.

La 21 decembrie 2015, reclamantul Grădinaru Victor a depus cerere de chemare în judecată împotriva SC „Romalex - Service” SRL cu privire la repunerea în termen a acțiunii, încasarea restanței salariale în sumă de 91069 lei și a cheltuielilor de judecată.

Instanțele judecătorești, fiind investite cu judecarea pricinii în cauză, au adoptat hotărârile menționate supra.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, studiind materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, consideră că soluția dată de către instanța de apel este una neîntemeiată, deoarece a admis o examinare superficială și arbitrară a pretențiilor înaintate, prin ce se impune casarea hotărârii cu remiterea pricinii la rejudecare.

Conform art.239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată.

Colegiul menționează că legalitatea hotărârii judecătorești presupune mai multe componente și anume: pronunțarea acesteia de către o instanță de judecată competentă, aplicarea corectă a legii materiale care guvernează litigiul, adoptarea hotărârii în limitele cerințelor înaintate de către părți, iar cerințele privind temeinicia hotărârii presupun că hotărârea să fie întemeiată pe probe admisibile și pertinente, fiecare pretenție înaintată să fie admisă sau respinsă cu motivarea corespunzătoare.

La acest capitol, Colegiul reiterează că acțiunea înaintată de către Grădinaru Victor conține mai multe cerințe, ce au fost completate în cadrul ședinței de judecată în prima instanță din 09 februarie 2016, însă nefiind examinate de către instanțele ierarhic inferioare și anume printre cerințele de bază - repunerea în termen a acțiunii, încasarea restanței salariale în sumă de 91069 lei și a cheltuielilor de judecată, Grădinaru Victor a mai solicitat: declararea acordurilor adiționale la contractul individual de muncă emise de SC „Romalex - Service” SRL ca fiind nule, calcularea inflației pentru fiecare an și a indexației, încasarea prejudiciului moral pentru patru ani la procentul de inflație și 30 % din suma prejudiciului moral. (f.d. 63, verso, vol. I)

Astfel, Colegiul notează că instanța de apel judecând cauza s-a expus asupra respingerii cerinței de repunere în termen a acțiunii și a respins ca tardivă cererea lui Grădinaru Victor privind încasarea restanței salariale pentru perioada 11.10.2011 – 20.12.2012 și a respins ca neîntemeiată cererea privind încasarea restanței salariale pentru perioada 21.12.2012 – 02.07.2015, precum și a cheltuielilor de judecată.

Însă, nici prima instanță și nici instanța de apel nu au indicat care este temeiul pentru care au fost respinse celelalte cerințe formulate de către reclamant: declararea acordurilor adiționale la contractul individual de muncă emise de SC „Romalex - Service” SRL ca fiind nule, calcularea inflației pentru fiecare an și a indexației, încasarea prejudiciului moral pentru patru ani la procentul de inflație și 30 % din suma prejudiciului moral.

Respectiv, Colegiul relevă că solicitările reclamantului nu au fost diferențiate de către instanțele de judecată și nici nu au fost supuse unei examinări, cu excepția cererii privind repunerea în termen a acțiunii, încasarea restanței salariale și a cheltuielilor de judecată.

De asemenea, este de menționat că, instanța de apel examinând prezenta cauză s-a expus asupra netemeinicii argumentului reclamantului referitor la nerespectarea de către angajator a legislației muncii – incorectitudinea calculării salariului, deoarece la dosar a fost anexat răspunsul Inspectoratului de Stat al Muncii ce atestă că angajatorul nu a efectuat careva încălcări a legislației în vigoare referitor la retribuirea muncii, ci doar a fost sancționat pentru modificarea unilaterală a clauzelor contractuale privind stabilirea salariatului unui regim de muncă de 12 ore, în lipsa unui acord suplimentar încheiat între părți. Tot aici, a reținut instanța de judecată că Grădinaru Victor nu a contestat actele de modificare a salariului anexate la contractul individual de muncă.

Cu referire la ipoteza dată, Colegiul notează că, instanța de apel nu a luat în considerare faptul că modificarea unilaterală a condițiilor de retribuire a muncii este imposibilă.

Dacă, totuși modificarea salariului s-a produs cu acordul și a salariatului, atunci instanțele de judecată urmau a determina posibilitatea aplicării prevederilor art. 140 alin. (1) Codul muncii, conform căroră, reducerea salariilor prevăzute în contractele individuale de muncă, contractele colective de muncă și/sau convențiile colective nu se admite înainte de expirarea unui an de la data stabilirii lor.

Deci, este prematură ipoteza instanței de apel precum că actele de modificare a salariului nu au fost contestate, or, instanța de judecată din oficiu ar fi fost în drept de a le recunoaște ca fiind nule dacă constata că acordurile de modificare a cuantumului salariului contravin prevederilor legale. Mai mult ca atât, că ele au fost contestate de către reclamant în cadrul prezentei pricini.

În consecință, Colegiul, verificând conținutul hotărârii contestate, în raport cu materialele dosarului, argumentele invocate în recurs, conchide că instanța de apel s-a referit în mod declarativ la normele dreptului material pe care le-a considerat aplicabile speței, argumentele părâtului pe care se întemeiază concluziile sale, fără să se expună asupra argumentelor reclamantului referitor la celelalte cerințe formulate în cadrul judecării pricinii.

Or, în sensul principiului procesului echitabil, garantat de art. 6 CEDO, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în

legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

În confirmarea ipotezei date, are relevanță și cauza *Suominen vs Finlanda*, în care s-a reținut că „... o funcție a unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult ca atât, o hotărâre motivată oferă părții posibilitatea să o conteste, precum și posibilitatea de a revedea decizia de către instanța de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public a administrării justiției”.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să verifice aspectele menționate *supra*, să se expună asupra fiecărei pretenții din acțiune, prin prisma temeiniciei acestora, să creeze condiții obiective pentru realizarea și exercitarea drepturilor procedurale și în dependență de probele pertinente administrate, rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

Având în vedere cele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că lacunele indicate *supra*, nu pot fi înlăturate la judecarea recursului, fapt pentru care recursul declarat Grădinaru Victor împotriva deciziei din 02 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi admis, cu casarea deciziei contestate și remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Grădinaru Victor.

Se casează decizia din 02 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Victor Grădinaru împotriva Societății Comerciale „Romalex-Service” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea restanței salariale și a cheltuielilor de judecată, cu remiterea pricinii la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Oleg Sternioală